

NVE

HYWER AS
Postboks 84
6961 DALE I SUNNFJORD

Vår dato: 19.12.2025

Vår ref.: 200707230-78 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

NVEs vedtak – Søknad om forlenget byggefrist - Grønlielva kraftverk i Nærøysund kommune, Trøndelag

Vi viser til søknad fra NGK Utbygging AS i brev av 22. mars 2022 om forlenget byggefrist for Grønlielva kraftverk i Nærøysund kommune. NGK Utbygging er etter søknadstidspunktet overdratt til Hywer AS, og vi omtaler derfor konsesjonæren som Hywer i dette vedtaket.

Bakgrunn

NVE ga 1. juli 2016 konsesjon til Grønlielva kraftverk. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag fremmet innsigelse til søknaden, og Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt påklaget vedtaket. Olje- og energidepartementet (OED) stadfestet NVEs vedtak i sitt vedtak av 20. oktober 2017.

Etter vannressursloven §§ 27 og 19 annet ledd samt vassdragsreguleringsloven § 15 faller en konsesjon bort dersom byggearbeidene ikke er satt i gang innen fem år fra konsesjonen ble gitt. NVE kan forlenge denne fristen én gang, med inntil fem nye år. Av forarbeidene til vannressursloven fremgår det at dersom en konsesjon blir påklaget, skal fristen regnes fra det tidspunkt klageinstansen treffer sitt vedtak.

Søknad

NVE har mottatt søknad om forlenget byggefrist fra Hywer, som opplyser at de ikke har satt i gang bygging av Grønlielva kraftverk fordi prosjektet var for kostbart. Med bakgrunn i oppdaterte prognoser for fremtidige kraftpriser ønsker de nå å gå videre med Grønlielva kraftverk og tar sikte på byggestart i 2023. Hywer opplyser at selskapet er i sluttfasen med avklaringer rundt nettløsning og detaljplaner for utbyggingen, men at de ikke ser for seg byggestart før første halvdel av 2023. De ber om å forlenge byggefristen med fem år. Søknaden kom inn til NVE innen den opprinnelige fristens utløp.

Høring av søknaden

NVE har sendt søknaden om forlenget byggefrist på høring til Nærøysund kommune, Statsforvalteren i Trøndelag (Statsforvalteren), Trøndelag fylkeskommune og Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt for uttalelse. Søker har kommentert uttalelsene. Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt v/Dalan advokatfirma DA har også kommet med en ytterligere merknad for å

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

understøtte sin første uttalelse. NVE har mottatt følgende merknader til søknaden om forlenget byggefrist:

Statsforvalteren i Trøndelag skriver i sin uttalelse av 2. september 2022 at de krever at det utarbeides en ny konsekvensutredning for tema reindrift før det eventuelt gis forenget byggefrist. Utredningen som ble gjort i forbindelse med konsesjonssøknaden ble utført i 2016, og det har i etterkant vært en økning i arealpresset for Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt. Statsforvalteren mener det er behov for en oppdatering av kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldloven § 8. Statsforvalteren viser til at de ved behandling av søknad om Grønlielva kraftverk fremmet innsigelse til tiltaket, med følgende begrunnelse:

«Tiltaket er i strid med reindriftslovens § 22 om stenging av flyttlei. I tillegg representerer tiltaket nye arealbeslag og tilrettelegging for ferdsel inn i et viktig reinbeiteområde. Videre er innsigelsen begrunnet med at det samlede utbyggingstrykket mot særlig vårbeiteområdene for Voengelh Njaarke reinbeitedistrikt er svært høyt, samtidig som man har svært liten oversikt over sumvirkningene tiltakene totalt sett representerer. På bakgrunn av dette er det viktig at føre-var prinsippet legges til grunn for arealforvaltningen i disse områdene.»

Statsforvalteren påpeker at det har vært stor byggeaktivitet i Nærøysund kommune de siste årene, noe Voengelh-Njaarke sjite kan bekrefte i sin uttalelse. Siidaen opplever at deres vinterbeiteområder i kommunen stykkes opp på grunn av utbygginger, nydyrking, dispensasjoner m.m. Statsforvalteren skriver at de som instans har gjort reindriftsfaglige vurderinger i 56 arealsaker i Nærøysund kommune i perioden fra 1. januar 2018 til 31. desember 2021. Dette er saker som omhandler dispensasjoner, reguleringsplaner og oppstart av arealplan. Statsforvalteren mener dette illustrerer et betydelig arealpress i reinbeitedistriktet, noe som igjen gir utfordringer for reindriften bruk av områdene. De påpeker at oppsplitting av beiteområdene både kan føre til unnvikelsesadferd av reinen og vanskeliggjør samarbeid mellom siidaandelene når reintallet må begrenses innenfor hvert område.

Med bakgrunn av de nevnte arealendringene og pågående planprosessene, mener Statsforvalteren det er riktig å oppdatere kunnskapsgrunnlaget av de samlede virkningene for reinbeitedistriktet. Den samlede vurderingen må også vise hvordan klimaendringer påvirker beiteforholdene og beskrive behovet for eventuelle reserveområder når opprinnelige beiteområder ikke lengre kan brukes. De siste årene har det vært hyppigere vintre med låste beiter og store snømengder, noe som har krevd tilleggsfôring av reinen. Også rovvilt er en stor utfordring for reindriften, og det er et økende problem i nettopp dette reinbeitedistriktet, noe som må tas med i en utredning.

Statsforvalteren krever ny konsekvensutredning og at denne må legges til grunn for beslutning i saken, jf. forskrift om konsekvensutredning § 21 tredje ledd: «Der hvor reindriftsinteresser blir berørt, skal de samlede virkningene av allerede gjennomførte vedtatte eller godkjente planer og tiltak innenfor det aktuelle reinbeitedistriktet vurderes.»

Statsforvalteren påpeker at deres faglige råd er at det ikke gis forlenget byggefrist fordi dette gir bortfall av urørt natur. Her viser de til FNs naturpanel (IPBES) som peker på naturkrise, der det legges vekt på nettopp arealbruken og de omfattende arealendringene. Statsforvalteren viser til at det i dag bare er om lag 12 prosent av landarealet i Norge som blir definert som relativt urørt natur, og et steg på veien mot å løse naturkrisen er å stoppe nedbyggingen eller omdanningen av natur bit for bit. Statsforvalteren mener vi må unngå å bygge ned mer av naturen, og i stedet gjenbruke

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

eller utnytte allerede nedbygde arealer, og fortette de nedbygde områdene. De trekker frem opprustning av Nedre Fiskumfoss kraftverk som et godt eksempel.

Statsforvalteren er også kritisk til at Grønlielva kraftverk vil forringe 200 meter av det øvre leveområdet for laksefisk i Teplingelva, spesielt etter at laksen er endret fra livskraftig til nær truet på rødlista. Statsforvalteren viser til at Teplingelva er satt til moderat økologisk tilstand, mens miljømålet som skal oppnås er god tilstand (Vitenskapelig råd for lakseforvaltning temarapport nr. 9). Etter vannforskriftens regler skal det ikke gjennomføres nye tiltak som gir risiko for ikke å nå miljømålet. En utbygging på anadrom strekning vil gjøre det vanskeligere å nå miljømålet.

Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt v/Dalan advokatfirma DA kom med en høringsuttalelse i brev av 26. august 2022. I uttalelsen viser de til hvordan arealinngrep har påvirket reinbeitedistriktet. Vi gjengir her følgende:

«2. Merknader om «bit for bit» nedbygging av beitearealene

NVE har i høringsbrevet særskilt bedt om tilbakemelding på eventuelle endrede forhold siden konsesjonssaken ble behandlet i 2017, og i forlengelsen av dette hvorvidt kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig. NVE har i hovedsak bedt Statsforvalteren om en uttalelse om kunnskapsgrunnlaget, men det vil også fra distriktets side knyttes merknader til dette da trolig den største trusselen for fortsatt reindrift i distriktet er den vedvarende «bit for bit» nedbyggingen av beiteområdene. Med dette siktes til et stort antall enkelttiltak innenfor reinbeitedistriktet som gradvis bygger ned arealene og skaper influenssoner som påvirker reindriften negativt, slik at de aktive beiteområdene blir mer og mer marginalisert. Som NVE er kjent med kan disse tiltakene isolert sett og hver for seg ikke innebære større ulemper for distriktet, men sett i et samlet perspektiv (sumvirkninger) kan konsekvensene bli dramatiske.

Det er en kjensgjerning av Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt sammen med øvrige reinbeitedistrikt har blitt utsatt for en omfattende nedbygging av beitearealene gjennom et stort antall enkelttiltak opp igjennom årene. Som en konsekvens er beiteressursene i distriktet kraftig redusert, samt at de tradisjonelle flytt- og trekkleiene blir innsnevret og stadig mer utfordrende å ta i bruk. I den forbindelse finner vi også grunn til å påpeke at Statsforvalteren i Nordland har forsøkt å se nærmere på den negative utvikling i reindriftnæringen i Nordlandsområdet, og forsøkt å se på sammenhengen mellom særlig tap av kalver og omfanget og nærheten til tekniske inngrep.

*Det vises i sin helhet til Statsforvalterens vurdering og analyse av tilgjengelig data:
https://www.statsforvalteren.no/contentassets/eb9fd9315d1f44caa7edcfea7fa6aa85/samme_nhengmellom-tap-av-reinkalver-og-narhet-til-storre-tekniske-inngrep.pdf*

3. Betydningen av området

Det aktuelle området som berøres av Grønlielva kraftverk må betegnes som en «flaskehals» i distriktet. Bakgrunnen for denne begrepsbruken er at området markerer overgangen mellom de «rene» vinterbeitene lenger ut mot kysten (vest for Foldereid), og de øvrige årstidsbeiter, herunder vårbeiter, som begynner i dette området (øst for Foldereid). I disse beiteområdene ligger helt sentrale flyttekorridorer for distriktet som knytter vinterbeitene i vest med de øvrige beitearealene i øst. Disse flyttekorridorene er preget av at området mellom Sørfjorden i nord og Foldafjorden (og Innerfolden) i sør er et av de smaleste partene i distriktet.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Avstanden mellom Teplingan og Sørfjorden er i luftlinje snaut 13 km. Konsekvensen av dette er at området er særskilt sårbart for negative påvirkninger, ettersom reinen ikke har valgmuligheter mellom alternative trasèer, og distriktet er helt avhengig av å kunne flytte mellom øst og vest. Det er dette perspektivet som er avgjørende når NVE skal vurdere virkningene av tiltaket, basert på de endrede forhold og nye omstendigheter som vil beskrives nedenfor i pkt. 4. Slik gjennomgangen vil vise representerer de nye omstendighetene negative forstyrrelser i et slikt omfang at området allerede har en for stor negativ påvirkning.

4. Oversikt over nye forhold siden konsesjonssøknaden ble behandlet i 2017

Det bemerkes innledningsvis under dette punkt at enkelte av de forhold som trekkes frem her har utviklet seg gradvis over tid, da særskilt fra rundt 2015-2016. Det er like fullt distriktets oppfatning etter en gjennomgang av tidligere saksdokumenter at forholdene ikke var oppe eller ble vurdert ifbm. den opprinnelige søknaden. Det vises i den forbindelse til våre merknader i pkt. 6 nedenfor om behovet for konsekvensutredning.

Distriktet mener NVE bør være bevisst forholdet mellom de to parallelle konsesjonsprosesser i 2017 for Grønlielva kraftverk og Grytbogen kraftverk. NVE var da av den oppfatning at konsekvensene av begge kraftverkene ville være over tålegrensen for distriktet. Slik vi ser det forelå det høyst begrensede opplysninger/kunnskaper om konsekvensene i dette konkrete området, sett fra et reindriftsfaglig perspektiv. Dette var en mangel ved den opprinnelige konsesjonsprosessen som fremdeles ikke er reparert. Slik distriktet ser det er forholdene vesentlig forverret i området de siste fem årene, sammenholdt med situasjonen som ble belyst på konsesjonstidspunktet.

For det første er det gitt konsesjon til Hellifossen kraftverk (Terråk) i etterkant av at det ble gitt konsesjon til Grønlielva. Dette kraftverket er ferdig utbygget og satt i drift. Kraftverket forsterker de negative konsekvenser og influenser for reindriften i Terråk området og påvirker den nordlige flyttleien i området negativt. Som en konsekvens blir behovet for øvrige flyttleier, da især i Grønli traktene viktigere. Det bemerkes at Hellifossen kraftverk kun befinner seg noen kilometer lenger unna (i luftlinje) sammenholdt med det tidligere planlagte Grytbogen kraftverk.

Endrede klimatiske forhold har også fått konsekvenser i området. Distriktet erfarer særlig at Åelva nordøst for Grønlielva har tendenser til å flomme over og dermed begrense det naturlige trekk i området. Som en konsekvens av dette opplevde distriktet i vår at en mindre flokk med simler og kalver oppholdt seg lenger i området rundt Grønlifjellet/Grønlielv. Det er gode grøntbeiter i disse områdene. Det er også en større aktivitet fra grunneiere i området Grønlielv og mot særlig Grytbogen. Dette gjelder en økt utmarksbruk og turisme. Det trekkes frem at det er bygget en ny hytte midt i (den inntegnede) flyttleien til distriktet ved Erikfjellvatnet (nord for Grytbogen). Se kartutsnitt nedenfor.»

Nærøysund kommune skriver i sin uttalelse av 5. september 2022:

«Nærøysund kommune har ingen særskilte merknader til søknaden om utsatt byggefrist for Grønlielva kraftverk, men ber om at det under byggeperioden tilstrebes minst mulig påvirkning av allmennhetens tilgang til friluftsområdet.»

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

NGK Utbygging (nå Hywer) kommenterte de innkomne høringsuttalelsene i brev av 14. oktober 2022:

«Kommentar til høringsuttalelse fra Nærøysund kommune

Nærøysund kommune har ingen særskilte merknader til søknaden om utsatt byggefrist for Grønlielva kraftverk, men ber om at det under byggeperioden tilstrebes minst mulig påvirkning av allmenhetens tilgang til friluftsområdet. Vi takker kommunen for vedvarende positiv innstilling til prosjektet. Gitt prosjektets beliggenhet og begrensede omfang vil allmenhetens tilgang til friluftsområder i liten grad vil bli påvirket i byggeperioden. Det vil bli sørget for god merking og sikring av anleggsplasser i byggefasen for å sikre allmenhetens tilgang til friluftsliv i området.

Kommentar til høringsuttalelse fra Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt v/ Dalan advokatfirma

Vi takker reinbeitedistriktet for en omfattende høringsuttalelse.

Det er viktig å understreke at prosjektet ble vurdert med tanke på konsekvenser for reindriftsnæringen gjennom flere runder i konsesjonsbehandlingen. NVE tildelte prosjektet konsesjon i 01.07.2016 som reinbeitedistriktet påklaget til OED i klage datert 19.08.2016. I likhet med de foreliggende høringsuttalelsene var konsekvenser for beitebruk og flyttleier sentrale punkt i klagen. OED avviste klagen og opprettholdt NVEs konsesjon i vedtak datert 20.10.2017 (sak 16/3199).

I sin oppsummering skriver OED: «Det er lagt vekt på å begrense ulempene for reindrift og andre interesser. Etter departementets oppfatning vil en utbygging av Grønlielva kraftverk i tråd med NVEs vedtak, ha akseptable ulemper for reindrift, landskap, friluftsliv og andre interesser.» NVE satt som vilkår i konsesjonen at «reinbeitedistriktet skal tas med på råd for å avklare tidspunkt for anleggsperiode». Vi har i løpet av 2022 forsøkt å etablere dialog med reinbeitedistriktet om prosjektet gjentatte ganger via epost og telefon uten å lykkes. Reinbeitedistriktet har merknader om «bit for bit» nedbygging av beitearealer og fremholder at forholdene i området er vesentlig forverret de siste fem årene, sammenholdt med situasjonen som ble belyst på konsesjonstidspunktet. Denne påstanden underbygges av fire argument:

- 1. Utbygging av Hellifossen kraftverk*
- 2. Endrede klimatiske forhold*
- 3. Større aktivitet fra grunneiere*
- 4. Omfattende økning av scooterløyper i området*

Vedrørende punkt 1 – Utbygging av Hellifossen kraftverk:

Da konsesjonen for Grønlielva ble gitt var flere aktuelle kraftprosjekter omsøkt som samlet ville kunne gi stor belastning på fjellområdet. Det gjaldt vindkraftprosjektet ved Kalvvatnan (v/Fred Olsen Renewables), småkraftverk i Grytbogen og Grønlielva. En større utbygging av Terråkvassdraget var også konsesjongitt. Resultatet av disse prosessene ble at Grytbogen fikk avslag på konsesjonssøknad og konsesjonen som var gitt til vindkraftprosjektet ved

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Kalvatnan ble avslått av OED. NTEs planlagte utbygging i Terråkfjella i tilknytning til Terråkvassdraget ble kraftig slanket i forhold til opprinnelig plan, og framstår i dag som Hellifossen kraftverk.

Under konsesjonssøknadsbehandling ble Grytbogen kraftverk og Grønlielva kraftverk vurdert samlet. Grytbogen kraftverk ble avslått primært av hensyn til reindrift. Følgende gjengis fra oppsummeringen i NVEs bakgrunn for vedtak, KSK-notat 61/2016: «Sumvirkningsvurderinger for rein er gjennomført, og Grønlielva kraftverk er behandlet samtidig med Grytbogen kraftverk med tilhørende nettilknytning og øvrig infrastruktur. [...] Denne anbefaler at Grytbogen kraftverk avslås primært av hensyn til reindrift.»

Det at såpass mange prosjekter er avslått og tilpasset vitner om en betydelig tilpasning med hensyn til reindrift i området.

Vedrørende punkt 2 – Endrede klimatiske forhold

Reinbeitedistriktet argumenterer med at endrede klimatiske forhold fører til flommer i Åelva som begrenser naturlige ruter for reintrekk i området og har ført til at rein ved en anledning i 2022 har oppholdt seg i områder rundt Grønlielva. Denne merknaden er noe sparsommelig på informasjon, og det fremgår ikke om reinbeitedistriktet mener dette er en vesentlig forverring de siste fem årene.

Reinbeitedistriktet bemerker videre at det er gode grøntbeiter i området rundt Grønlielva. Det planlagte rørgateprosjektet vil ha et lite fotavtrykk i terrenget og vil i all hovedsak bli tilbakeført og revegetert etter endt byggeperiode. Beiteområder vil følgelig ikke bli varig forringet som en konsekvens av prosjektet.

Vedrørende punkt 3 – Større aktivitet fra grunneiere

Reinbeitedistriktet argumenterer med at det blitt større aktivitet fra grunneiere i området Grønlielv og mot Grytbogen som fører til økt utmarksbruk og turisme. Informasjonen som fremsettes i reinbeitedistriktets uttalelse fremstår noe upresis og vi bemerker følgende:

- *Det trekkes frem at det er bygd en ny hytte ved Erikfjellvatnet. Det har stått ei privat hytte ved vannet siden ca. 1960, men vinteren for ca. 10 år siden ble denne hytta tatt av et sørpeskred. Etter forsikringsoppgjøret ble en ny hytte oppført på en nærliggende tomt. Hytta er i privat eie, ikke utleiehytte, og utgjør ingen økt belastning på fjellområdet.*
- *Den andre hytta er eid av Nærøysund kommune. Det er et gammelt skogshusvære oppført i grovt tømmer. Den brukes i hovedsak under elgjakta av jaktlag som leier jakt hos kommunen. Hytta ligger til utleie på iNatur og utleie ellers i året utenfor jakt sesong har lite omfang. Kommunen opplyser at hytta er utleid i cirka tre uker hver høst i forbindelse med elgjakt, utover dette har hytta vært utleid mindre enn ti døgn per år de siste tre årene.*
- *Det er altså bare to hytter ved Erikfjellvatnet, hvorav en er utleiehytte. Reinbeitedistriktets utsagn «så vidt distriktet er bekjent er flere av hyttene rundt Eriksfjellvatnet til utleie» er således upresist.*
- *Videre er hytta som nevnes sørvest på Heimsnesfjellet ikke nylig «bygget opp rett i/ ved flytteleien» som hevdet av reinbeitedistriktet. Den har stått der i 40 år.*

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Vedrørende punkt 4 – Omfattende økning av scooterløyper i området

Det henvises til aktivitet i Folla utmarkslag og vises til deres Facebook-side. Folla utmarkslag hører til i en annen del av Nærøysund kommune, cirka 3 mil vest for prosjektområdet. Teplingan og Grytbogen tilhører Foldereid utmarkslag. I dette området er det ingen scooterløyper, gapahuger eller organisert turisme. Grunneier for Grønlielva stiller seg uforstående til påstanden om at det er «større aktivitet fra grunneiere i området Grønlielv og mot særlig Grytbogen».

Oppsummering

Reinbeitedistriktet argumenterer med at det har skjedd en betydelig utvikling i området siden 2017 som har forverret situasjonen for distriktet, og at søknaden om utsatt byggefrist må avslås på dette grunnlaget. Som vist i gjennomgangen vår over så kan vi derimot ikke se at det kommer frem ny vesentlig informasjon eller momenter som tilsier at NVE skulle avslå søknaden om utsatt byggefrist.

Kommentar til høringsuttalelse fra Statsforvalteren i Trøndelag

«Vi takker Statsforvalteren for høringsuttalelsen og merknadene til søknaden om utsatt byggefrist relatert til temaene: 1. Reindrift, og 2. Klima og miljø

Vedrørende punkt 1 – Reindrift

Statsforvalteren krever at det utarbeides en konsekvensutredning for reindrift på bakgrunn av endringer etter konsesjonen ble gitt og pågående planprosesser som representerer et betydelig arealpress på beiteområder og flyttleier i Nærøysund kommune.

Vi viser til at prosjektet ble vurdert med tanke på konsekvenser for reindriftnæringen, også sumvirkninger, gjennom flere runder i konsesjonsbehandlingen. Se vår kommentar til reinbeitedistriktet over. Vi ønsker videre å gjøre oppmerksom at prosjektplanene ble endret under konsesjonsprosessen; planen om permanent vei til inntaket ble forkastet for å tilpasse prosjektet til reindriften. Gjennom prosjekttilpasninger og påkrevd dialog med reinbeitedistriktet er det ikke forventet at utbyggingen vil medføre hverken midlertidig eller permanent stenging av flyttlei.

Vedrørende punkt 2 – Klima og miljø

Statsforvalteren gir råd om at det ikke gis utsatt byggefrist på bakgrunn av at utbyggingen gir bortfall av urørt natur. Vi vil understreke at konsekvenser av inngrepet ble utredet og vurdert i konsesjonssøknadsbehandlingen. Det ble gjort tilpasninger for å minimere prosjektets fotavtrykk i landskapet etter merknader fra Fylkesmannen i Nord-Trøndelag; blant annet ved å planlegge et lavt inntak med ristløsning og minimal oppdemming, og veiløst inntak med revegetering av inngrepsområdet etter endt bygging. Etter vår formening foreligger det ikke vesentlig ny informasjon som tilsier at det bør gjennomføres nye vurderinger rundt natur og biologisk mangfold.

Statsforvalteren gir også råd om å ikke bygge ut anadrom strekning i prosjektets nedre del slik som planlagt. Konsekvenser for anadrom fisk ble utredet og vurdert i konsesjonssøknadsbehandlingen. Det ble gjort tilpasning ved å flytte kraftstasjonen til kote

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

50, cirka 150 meter oppstrøms i den anadrome strekningen. NVE konkluderte med at dette at inngrepet var akseptabelt gitt den planlagte minstevannføringen og et betydelig resttilsig som sikrer vannføring i anadrom strekning og holder denne intakt. Etter vår formening foreligger det ikke vesentlig ny informasjon som tilsier at det bør gjennomføres nye vurderinger rundt anadrom fisk.

Med tanke på verdien av anadrom strekning er det også verdt å merke seg følgende informasjon meddelt fra grunneier: «Etter at dammen i det tidligere kraftverket ved gården ble revet i en flom i 1986 har Teplingelva med sideelv Grønlielva opp til fossen oppstrøms planlagt kraftstasjon vært lakseførende. Vi tilførte gjennom årene etter 1986 til sammen 58 000 lakseyngel i samråd med Fiskeriforvalteren for å opparbeide en levedyktig laksestamme. Dette lyktes i mange år og laksen nådde en størrelse på cirka 3 kg. De siste 8-10 årene har derimot økningen av oter i tilknytning til sjøen og elva tatt knekken på prosjektet. Oteren er totalfredet og har forsynt seg av laksen i den grad at det pr. i dag ikke finnes rester av den kultiveringa som ble gjort.»

Oppsummering

Vi kan ikke se at det gjennom høringsuttalelsene er kommet inn ny og vesentlig informasjon som tilsier at NVE skal avslå søknaden om utsatt byggefrist. Vi oppfordrer NVE til å ikke gjenåpne tema som allerede er vurdert og avgjort i konsesjonssøknadsbehandlingen.

Grønlielva kraftverk er et småkraftprosjekt med et minimalt permanent fotavtrykk som planlegges med en skånsom og tilpasset utbygging. Vi oppfordrer spesielt reinbeitedistriktet til å engasjere seg i dialog med oss slik at vi kan planlegge og tilpasse gjennomføring for å unngå forstyrrelser for reindriften i anleggsperioden.»

Konsultasjon med Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt

Saken gjelder spørsmål om arealbruk der Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt blir direkte berørt. Ifølge Sameloven §§ 4-1 og 4-3 har NVE en plikt til å konsultere berørte samiske interesser i saker som er knyttet til naturgrunnlaget for samisk kultur og for tiltak og beslutninger som planlegges iverksatt i tradisjonelle samiske områder, eller som kan få virkning på samisk materiell kulturutøvelse i tradisjonelle samiske områder. NVE har gjennomført en konsultasjon med reinbeitedistriktet den 12. oktober 2023. Under møtet fikk distriktet og advokat Dalan anledning til å utdype sin høringsuttalelse, spesielt forholdene som gjelder samlet belastning og konsekvenser dette kan gi for reinens flytttemønster.

NVEs vurdering

Rettslig utgangspunkt

En søknad om forlenget byggefrist innebærer ikke at det gjennomføres en ny samlet vurdering av fordeler og ulemper ved tiltaket, slik som ved den opprinnelige konsesjonsbehandlingen. I saksbehandlingen skal NVE kun vurdere om det har oppstått nye eller endrede forhold siden konsesjonstidspunktet. Dersom det kommer frem ny, vesentlig informasjon, kan NVE avslå en søknad om forlenget byggefrist. Et sentralt moment i vurderingen er om det kan settes nye vilkår som kan avbøte ulempene. Etablert forvaltningspraksis, understøttet av forarbeidene til

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

vannressursloven og den reviderte vassdragsreguleringsloven, tilsier likevel at det har vært forutsatt lempelighet ved fristforlengelser.

NVEs vurdering av kunnskapsgrunnlaget

Både reinbeitedistriktet og Statsforvalteren viser til at det i etterkant av konsesjonsbehandlingen av Grønlielva kraftverk har vært flere arealinngrep innenfor reinbeitedistriktet som har bygget ned bruksarealene og påvirket reindriften negativt. Reinbeitedistriktet viser til mange enkelttiltak, som skiløyper og ATV-spor, som de mener har redusert beitearealer og snevret inn tradisjonelle flyttleier og trekkleier mellom sommer- og vinterbeite. Distriktet trekker frem konsesjonen for Hellifossen kraftverk, som etter deres syn har bidratt til å forverre forholdene i reinbeiteområdet. Spesielt området mellom omsøkte Grønlielva kraftverk og eksisterende Hellifossen kraftverk er å anse som en flaskehals mellom sommer- og vinterbeite. Dette er et av de få områdene som fremdeles er mindre berørt, og distriktet ser det derfor som spesielt viktig å bevare.

Statsforvalteren viser i sin høringsuttalelse til at siidaens vinterbeiter i Nærøysund kommune er blitt oppstykket på grunn av både utbygginger, nydyrking og dispensasjoner. De påpeker at Statsforvalteren i Nordland har foretatt reindriftsfaglige vurderinger i 56 arealsaker i Nærøysund kommune i perioden 1. januar 2018 til 31. desember 2021, og mener dette illustrerer et betydelig arealpress i reinbeitedistriktet som igjen gir utfordringer for reindriftens bruk av områdene. Også endringer i klima og rovdyrbestanden trekkes frem som faktorer som påvirker reindriftsnæringen negativt. Med bakgrunn i de nevnte endringene av arealinngrep, pågående planprosesser og rovdyrtrussel, mener Statsforvalteren at det er riktig å oppdatere kunnskapsgrunnlaget om de samlede virkningene for reinbeitedistriktet.

Konsesjonær Hywer viser til at konsesjonsbehandlingen for Grønlielva kraftverk ble gjort samtidig med Grytbogen kraftverk, der sumvirkninger fra utbyggingene ble vurdert opp mot reindriften. Grytbogen kraftverk ble avslått primært av hensyn til reindrift. I sin klagebehandling av Grønlielva kraftverk kom Olje- og energidepartementet (OED) frem til at ulempene for reindrift var akseptable. Hywer påpeker videre at Hellifossen kraftverk ble nedskalert for å ta hensyn til reindriften. De mener de nevnte sakene viser at det er tatt hensyn til reindriften, og at det ikke er kommet frem ny, vesentlig informasjon eller momenter som tilsier at NVE skal avslå søknad om forlenget byggefrist.

Reindrift var et sentralt tema under NVEs konsesjonsbehandling av Grønlielva kraftverk, og vi ser at dette fagtemaet utmerker seg også i spørsmålet om forlenget byggefrist. Mens både reinbeitedistriktet og Statsforvalteren mener det bør gjøres nye fagutredninger, er Hywer av den oppfatning at det ikke kommer frem vesentlig ny informasjon. NVE viser til at kunnskapsgrunnlaget for å fatte vedtak om byggefristutsettelse skal være tilstrekkelig. Ifølge naturmangfoldloven § 8 skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet, så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologisk tilstand, samt effekten av påvirkninger. Loven påpeker videre at myndighetene skal legge vekt på kunnskap basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder samisk bruk, som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.

I denne saken finnes det fagutredninger gjennomført i forbindelse med konsesjonsbehandlingen av kraftverkene Grønlielva og Grytbogen. Videre er det utført reindriftsfaglige utredninger i forbindelse med konsesjonsbehandlingen av Hellifossen kraftverk (Terråk), samt vurderinger i

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

forbindelse med klagebehandlingen av Grønlielva kraftverk. I senere tid har NVE også behandlet Skråvadalen kraftverk i samme reinbeitedistrikt, der det ble innhentet oppdatert informasjon om arealbruk, inngrep og reindriftens situasjon. NVE har i tillegg, gjennom konsultasjon med Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt, fått ytterligere opplysninger om hvordan ulike former for utmarksbruk påvirker driften.

NVE mener at de tidligere fagvurderingene, sammen med innkomne høringsuttalelser, behandlingen av Skråvadalen kraftverk og konsultasjon med reinbeitedistriktet, gir et tilstrekkelig oppdatert kunnskapsgrunnlag for å fatte en beslutning. NVE mener det ikke er nødvendig å gjennomføre en ny konsekvensutredning for å fatte vedtak om forlenget byggefrist.

NVEs vurdering av nye eller endrede forhold siden konsesjonstidspunktet

NVE la stor vekt på sumvirkningene for reindriften i konsesjonsbehandlingen av Grønlielva og Grytbogen. Statsforvalteren mente den gang at de to kraftverkene samlet ville innebære en stor belastning, og fremmet derfor innsigelse mot Grønlielva samtidig som de frarådet konsesjon til Grytbogen. NVE vurderte Grytbogen som det største og mest omfattende tiltaket, med direkte og varige konsekvenser i form av tap av beiteareal og hindringer for flytt- og trekkleier. På den bakgrunn anbefalte NVE at det ikke ble gitt konsesjon til Grytbogen (NVE 201106571-37). NVE vurderte at Grønlielva kraftverk ville ha mindre negative konsekvenser, og konsesjonen ble gitt med flere tilpasninger for å ivareta reindriftsinteresser og store sammenhengende naturområder.

Reinbeitedistriktet viser til at det, i tiden etter konsesjonsbehandlingen, har skjedd en utvikling med økt press på arealene, samt endringer i klima og rovdyrbestand. Etter distriktets syn har dette gjort at området som berøres av Grønlielva kraftverk har fått enda større betydning for driften. De viser til at beiteområdene rundt Grønlielva ligger i sentrale flyttekorridorer som knytter vinterbeitene i vest til de øvrige beitearealene i øst. Distriktet understreker at de er helt avhengige av å kunne flytte mellom øst og vest, og at det ikke finnes alternative traseer. Om vinteren stopper reinen i området rundt Grønlielva for å beite og hvile, ettersom dette tradisjonelt har vært et øde og rolig område. Distriktet viser til at reinen her har tilgang til lav og lavrik skog, som er en svært viktig ressurs.

Videre peker reinbeitedistriktet på at kraftverket er planlagt i en flaskehals i distriktet, som markerer overgangen mellom vinterbeitene ved kysten og de øvrige årstidsbeitene. Denne flaskehalsen ligger mellom Grønlielva og Hellifossen kraftverk (Terråk), som sto ferdig i 2021. Distriktet beskriver dette som et av de få gjenværende områdene som fremdeles er relativt lite berørt, og derfor av særlig betydning for å opprettholde driften. De viser samtidig til at området er under økende press, både på grunn av Hellifossen-utbyggingen og økt ferdsel med ATV og skiløyper. Forstyrrelsene er etter deres vurdering såpass store at reinen ikke finner ro og trekker ut av området. Distriktet mener at en utbygging av Grønlielva kraftverk vil beslaglegge areal og kunne medføre økt ferdsel, noe som kan påvirke området negativt, særlig i anleggsfasen.

Gjennom konsultasjon og i høringsuttalelsen har reinbeitedistriktet videre opplyst at de erfarer økt utmarksbruk i kommunen. Det er kort vei fra tettstedene Nærøysund og Rørvik til Grønlielva, og flere reiser dit for å gå på ski. Det er tilrettelagt for flere løyper og gapahuker, slik at man kan gå lenger inn i fjellet. Flere av disse løypene blir lagt i flyttleien til reinen. Områdene rundt Heimsnes, Tepling og Grønlielva er snørike, og dermed områder som Nærøysund kommune ønsker å utvikle og tilrettelegge for økt bruk og turisme. De opplyser at kommunen blant annet ønsker å legge til

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

rette for scooter- og ATV-traseer ved Erikfjellvatnet. Det blir også kjørt skispor til Mellavatnet, og disse går dermed tvers gjennom flyttleien.

Olje- og energidepartementets *Retningslinjer for små vannkraftverk* viser til at både arealinngrep og tap av rein til rovdyr er sentrale utfordringer for reindriftsnæringen. Retningslinjene framhever at reindriften er avhengig av store sammenhengende arealer og ubrutte flyttleier mellom sesongbeitene, og at næringen er sårbar for tiltak som reduserer beitegrunnlaget eller som på andre måter forstyrrer reinens bruk av områder som allerede fra naturens side er marginale. Det understrekes at summen av mange små inngrep og forstyrrende aktiviteter ofte har langt større samlet virkning enn hvert enkelt tiltak isolert, og at dette utgjør en av de største truslene mot reindriftens arealgrunnlag.

Når tiltak kan få betydning for reindriftens mulighet til å opprettholde tradisjonell drift, må det også foretas en vurdering opp mot artikkel 27 i FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP), som verner minoriteters rett til kulturutøvelse. Høyesterett har i Fosen-dommen (HR-2021-1975-S) gitt veiledning om hvordan bestemmelsen skal forstås. I dommen uttalte retten at det vil foreligge brudd på artikkel 27 dersom et inngrep får vesentlige negative konsekvenser for muligheten til kulturutøvelse¹. Høyesterett presiserte videre at tiltak ikke kan vurderes isolert, men må ses i sammenheng med andre inngrep, både tidligere og planlagte, og at det er den samlede effekten som er avgjørende. Retten uttalte også at økonomiske forhold² er relevante, ettersom økonomien kan påvirke muligheten til å videreføre reindriften som kulturutøvelse. Avslutningsvis uttalte Høyesterett at artikkel 27 i alle fall vil være brutt dersom en reduksjon av beitearealet fratar reineiere muligheten til å fortsette med virksomhet som naturlig kan karakteriseres som næring.

I høringsuttalelsene viser både reinbeitedistriktet og Statsforvalteren til at det de siste årene har vært mange enkeltsaker i Nærøysund kommune som samlet har redusert arealtilgangen for reinbeitedistriktet. Statsforvalteren opplyser at det er gjort reindriftsfaglige vurderinger i et stort antall arealsaker fra 2018 til 2021. Selv om ikke alle disse sakene nødvendigvis er realisert, mener NVE likevel at omfanget illustrerer et betydelig press på arealene i området siden NVEs konsesjonsbehandling i 2014–2016. I forbindelse med NVEs behandling av søknaden om Skråvadalen kraftverk i samme distrikt mottok NVE tall (Tabell 1) over villmarkspreget og inngrepsnær natur i reinbeitedistriktet fra Statsforvalteren i Nordland.

Tabell 1: Prosent av villmarkspreget og inngrepsnær natur i Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt.

År	Villmarkspregede områder (>5 km fra inngrep)	Inngrepsnær natur (<1 km fra inngrep)
1998	3,34 %	56,65 %
2008	2,79 %	57,42 %
2018	2,23 %	57,59 %

Tallene viser både nedgang i villmarkspregede områder og en økning i inngrepsnær natur over tid. Siste tilgjengelige kart fra Miljødirektoratet (2023) viser en ytterligere endring fra 2018-situasjonen.

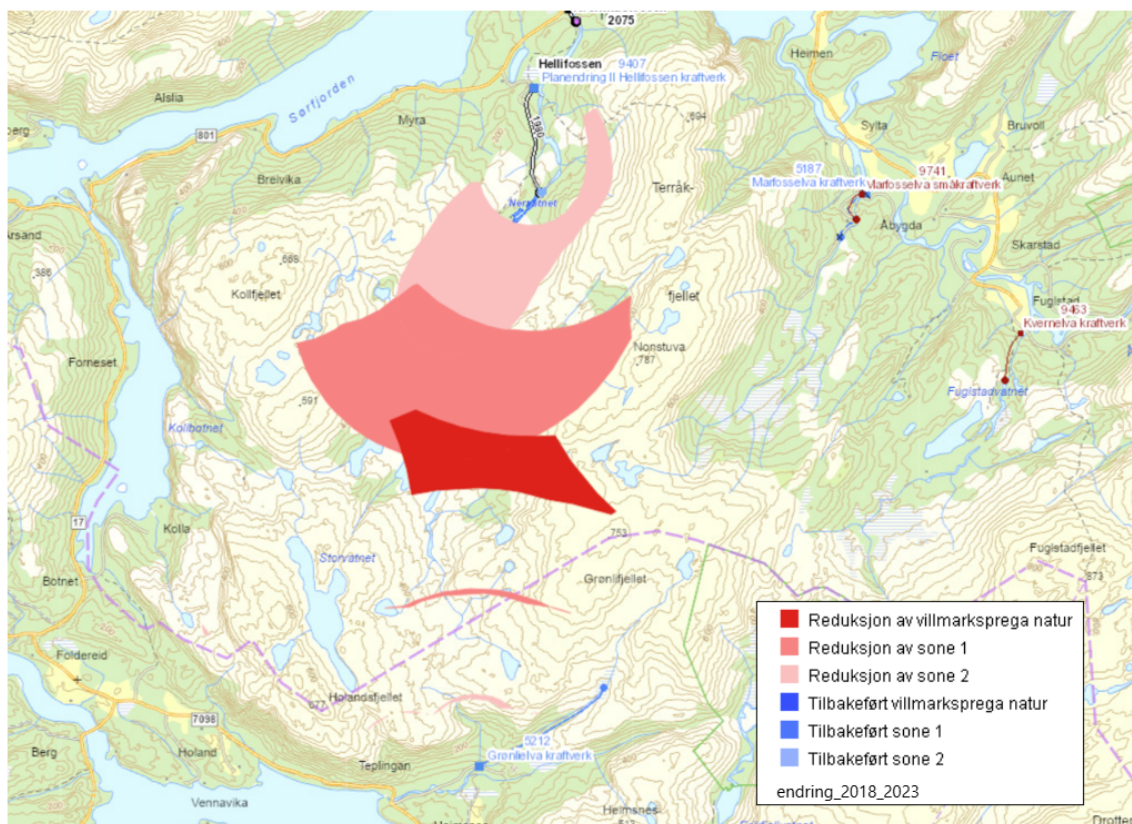
¹ HR-2021-1975-S, avsnitt 119.

² HR-2021-1975-S, avsnitt 134.

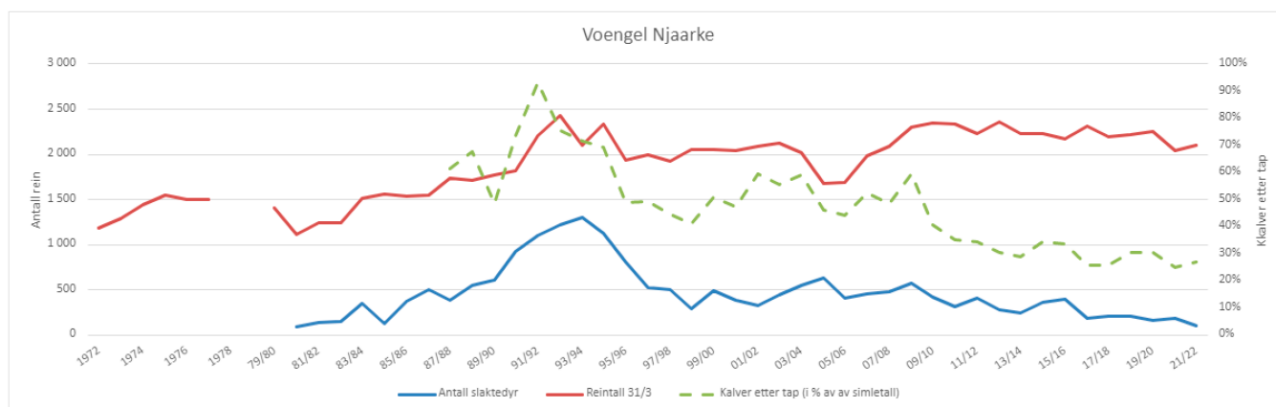
NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Figur 1: Endring i villmarkspregede områder og inngrepsnær natur fra 2018 til 2023 i området. Hentet fra Miljødirektoratets karttjeneste Naturbase.

I samme uttalelse opplyste Statsforvalteren om reintallsutviklingen i distriktet fra 1980-tallet og frem til i dag. Tallene er basert på offisielle data fra Reindriftens ressursregnskap og Melding om reindrift. Statsforvalteren opplyste samtidig at de har kjørt GIS- og statistikkanalyser for å se om det er en sammenheng mellom tyngre tekniske inngrep og produksjon i reindriften. Resultatene er publisert i artikkelen «Er det en sammenheng mellom tap av reinkalver og nærhet til større tekniske inngrep?», utgitt av Statsforvalteren i Nordland i 2021. Analysene viser en klar sammenheng mellom tap av kalv og nærhet til tyngre tekniske inngrep.

Figur 2: Utvikling i reintall, kalveprosent og antall slaktedyr i Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt fra 1980-tallet og frem til i dag.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Grafen viser en tydelig utvikling. Reintallet i Voengelh-Njaarke har de siste 15 årene vært relativt stabilt på i overkant av 2 000 dyr, men både antall kalver som overlever etter tap og antall dyr tatt ut til slakt har hatt en markant nedgang. På slutten av 1980-tallet og begynnelsen av 1990-tallet var kalveoverlevelsen høy, med opptil 80–90 prosent. I dag ligger den nede på mellom 20 og 30 prosent, noe som gir langt færre rekrutteringsdyr. Samtidig har slaktetallene falt fra en topp på midten av 1990-tallet til dagens lave nivåer. Denne utviklingen innebærer en dobbel utfordring: På den ene siden svekkes det økonomiske grunnlaget fordi det blir stadig færre dyr tilgjengelig for slakt. På den andre siden reduseres den kulturelle og biologiske bærekraften når kalveoverlevelsen er så lav at det knapt er nok rekruttering til å opprettholde reintallet på sikt. Dersom denne trenden fortsetter, vil distriktet stå i fare for å miste både økonomisk bærekraft og evnen til å videreføre tradisjonell reindrift som en levende næring og kultur.

NVE mener at Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt er betydelig påvirket av inngrep som vannkraftutbygging, veier, gruvedrift, mineraluttak og landbruksaktivitet. De gjenværende arealene og flyttekorridorene har derfor særlig betydning for å sikre kalveoverlevelse, opprettholde økonomien og videreføre reindriften som kultur- og næringsgrunnlag. Etablering og drift av et enkelt småkraftverk, slik som Grønlielva, behøver ikke isolert sett å være kritisk for reindriften. Når tiltaket kommer i tillegg til andre inngrep, kan det likevel få vesentlige konsekvenser for arealbruk og driftsmønstre. Virkningsomfanget av et småkraftverk i et allerede presset område kan bli stort dersom summen av inngrep overstiger reindriftens tålegrense. Etter hvert som større deler av beitearealene blir berørt eller fragmentert, svekkes rekrutteringen og dermed grunnlaget for bærekraftig drift. Nye inngrep kommer på toppen av en allerede presset situasjon og kan forsterke den negative utviklingen.

Etter NVEs vurdering vil en realisering av Grønlielva kraftverk utgjøre et ytterligere inngrep i et allerede presset område. Tiltaket vil kunne vanskeliggjøre bruken av den etablerte flyttleien langs Grønlielva og medføre barriereeffekter som avskjærer sammenhengen mellom viktige beiteområder og forstyrrer reinens trekk mellom østlige og vestlige sesongbeiter. Flyttleien ble vurdert som sentral også ved den opprinnelige konsesjonsbehandlingen, men NVE vurderer at betydningen for reinbeitedistriktet har økt siden den gang. Ytterligere inngrep kan føre til at reinen unnviker flyttleien, noe som igjen kan hindre forflytning mellom årstidsbeitene og dermed kunne svekke grunnlaget for driften. NVE vurderer derfor at flyttleien har vesentlig betydning for å opprettholde sammenhengen mellom distriktets ulike beiteområder.

NVE mener at virkningene av arealinngrep må vurderes ut fra reindriftens samlede tilgang til og bruk av arealer, også når deler av belastningen skyldes forhold utenfor den enkelte konsesjonssak. Samtidig presiseres det at NVE som konsesjonsmyndighet kun har råderett over konsesjonssaker etter vassdrags- og energilovgivningen. NVE har imidlertid et selvstendig ansvar for å vurdere hvordan andre tiltak, herunder ulike arealinngrep, samlet sett vil påvirke reindriften, og tillegge dette betydelig vekt i behandlingen av konsesjonssaker. Etter NVEs syn gjelder dette tilsvarende ved vurdering av søknader om forlenget byggefrist.

NVE vurderer at den samlede belastningen på Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt har økt siden konsesjonstidspunktet. Området der kraftverket er planlagt har også fått økt betydning, ettersom korridoren er sentral for reinens trekk mellom de ulike årstidsbeitene. NVE ser samtidig at det konsesjonsgitte vilkåret om å legge vannveien lengst mulig bort fra flyttleien er krevende å oppfylle i praksis. Kartfestede flyttleier gir et forenklet bilde av faktisk bruk, ettersom reinen i hovedsak følger åpne terrengformasjoner og naturlige trekksoner, blant annet langs vassdraget

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

der vannveien er planlagt. NVE legger derfor til grunn at tiltaket i praksis vil berøre hele flyttleien, selv med forutsatte tilpasninger. Etter NVEs vurdering vil det ikke være mulig å stille vilkår som i tilstrekkelig grad avbøter de negative konsekvensene for reindriften. En utbygging vil derfor kunne medføre langvarige og alvorlige konsekvenser for driften.

NVEs vedtak

NVE vurderer at den samlede belastningen på Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt har økt siden konsesjonsvedtaket. Området ved Grønlielva har fått økt betydning som flyttlei mellom de ulike årstidsbeitene, og en utbygging vil kunne vanskeliggjøre bruken av denne korridoren. NVE legger til grunn at de samlede virkningene av tidligere og nye inngrep nå er så omfattende at ytterligere ulemper for reindriften ikke lar seg avbøte.

På denne bakgrunn finner NVE at vilkårene for å gi forlenget byggefrist ikke er oppfylt. I medhold av vannressursloven §§ 27 og 19 annet ledd samt vassdragsreguleringsloven § 15 avslår NVE søknaden om forlenget byggefrist for Grønlielva kraftverk.

Merknader fra Statsforvalteren om klima og miljø, herunder forhold knyttet til laks, drøftes ikke nærmere ettersom søknaden om forlenget byggefrist avslås.

Om klage og klagerett

Se siste side for informasjon om klageadgang. Grunnet avvikling av juleferie forlenges klagefristen med to uker, frem til 23. januar 2026.

Med hilsen

Carsten Stig Jensen
konsesjonsansvarlig

Ylva Bencze Rørå
fagleder

Mottakerliste:

HYWER AS

Kopimottakerliste:

Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt
Dalan Advokatfirma DA
STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG
NÆRØYSUND KOMMUNE

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.